מוספתה פ"ד ה"ה,ב) סוטה לב. שבועות לט.,

ג) לעיל יב, ד) [לקמן מט.], ה) ספרי פ' כי תבא, ו) [כ"ה

ם) שפור פ כי נובנו, ז) צכ ה הגי' גם ברא"ש ובהגהת הרש"ל אמנס מחו' ד"ה אמר

אביי משמע דלא גרסינן], ז) נדרים נה :, **ח**) נ״א על החלב

ועל הגבינה ועל הבילים אומר ועל הגבינה ועל הבילים אומר שהכל, ט) ב"ב דף לה:, י) [לעיל לו. נדרים נה:], עו מרים שם, ל) דמאי פ"א

מ"ל. מ) ע"ו יד. ווע' בתום'

מ מ, מ) עדר: [וע כמוט שס], () סוטה מג:, ס) [עמ"ש מוס' לקמן מט. ד"ה ברוך], ע) [ר"ה לב:],

כיצד מברכין פרק שישי

פרי העץ אלא בפה"א: ועל כולן אם אמר

שהכל וכו': אתמר רב הונא אמר חוץ מן

ורבי יוחנן אמר אפי' פת ויין. וכן הלכה דרב ור' יוחנן הלכה בימא רב הונא בר' יוםי. וח״ת היכי מצי סובר רב הונח

ויין שאם אמר שהכל דיצא ואילו יוסי סבר דלא ילא דכל המשנה ממטבע כו' וי"מ דמלי למימר דאפי׳ ר׳ יוסי לא קאמר לא יצא אלא בברוך המקום שאינה ברכה כלל אבל בשהכל מודה:

אמר אכיי כוותיה דרב מסתברא דמסתברא י"מ בו'. ברייתה כוותיה ומיהו רב חלפם פסק כר' יוחגן וכן פסק ר"י דכל ברכה שאין בה מלכות שמים אינה ברכה ולכך היה אומר ר"י שאם היה מדלג מלכות של ברכת המוליא שלריך לחזור ולברך ואפי׳ דלג תיבת העולם בלבד דמלך לבד אינו מלכות וברכות סשל שמונה עשרה אין בהן מלכות דאינן באין בפתיחה ובחתימה אין שייך מלכות אבל אלהי אברהם הוי כמו מלכות דאברהם אבינו המליך הקב"ה על כל העולם שהודיע מלכותו ומעין שבע דמללי בשבת הואיל ויש בה האל הקדוש שאין כמוהו היינו כמו מלכות כמו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד דהוי במקום מלכות ש' ולפי מה דפרישית דכל היכא דכתיב אלהי אברהם הוי כמו מלכות ניחא ולר׳ יוחנן לא קשיא דלא (0) תני מלכותך דאטו כרוכלא כל האי לימני וליזיל:

פד א מיי׳ פ״ח מהל׳ ברכות הלכה י סמג עשין כז טושייע אוייח סיי קסו סיי וסיי רו סייא: פח ב מיי פייא מהלי ברכות הלכה ה סמג

עין משפם

נר מצוה

:05 בו ג ד טוש״ע או״ח סי״

פו ג ד טוש״ע חו״ח סי׳ קסו סעיף י וסימן קפו סעיף א: ה [מיי פ״ג מהלי סוטה הלי ז]: ו [מיי פ״א מהלי מעשר

שני הלי הן: שני הלי הן: ז [מיי פ"ב מהלי ק"ש הלי י' טוש"ע או"ח סי ס"ב סעיף בן: ה [טוש"ע או"ח סי' ק"א סעיף דן: ט [מייי פ״א מהלי ברכות הל' ו טוש״ע או״ח סיי

קפ"ה סעיף א]: בו י מיי' פ"א מהלכות ברכות הלכה ו: בה ב מיי׳ שם הלכה ה פח ב מייי פס הכנט ה סמג שם טוש"ע א"ח סימן ריד: פט ל מיי שם פ"ח הל' ח טוש"ע או"ח סיי רד

עוש"ע או"א פי רד

ענים או (ג')

ענים איי שם ווהג' א]

ענים מיי שם ווהג' א]

ענים מיי פיע מהג'

ענים מיי פיע מהג'

ענים מג' אל סמג

לאוין רמב טוש"ע י"ד סי" למון למב טוט עיד סלי ריז סעיף כג: צב ע מיי פ"ח מהלי ברכות הלכה ח סמג סט טוש"ע או"ח סי רב

ס"ט וסי רד ס"ל: צג פ מיי פייג מהלי מעשר הלכה א: צד צ מיי פ"ב מהלי תרומות הלכה ט:

רבינו ניסים

על החומץ ועל הגובאי ועל הנובלות הוא אומ׳ הנוברות הוא אומי שהכל נהיה בדברו. גרסי בני מערבא החמיץ יינו אומר ברוך דיין האמת בא לאכלו אומר שהכל נהיה בדברו ראה גובאי אומר ברוך דיין האמת בא אמנה ברוך דיין האמת בא לאכלו אומר שהכל נהיה בדברו נובלות שנשרו אומר ברוך דיין האמת בא לאכלן אומר שהכל: השיתין אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן , מיני תאיני פירשו בתלמוד שהן יוצאות מתחת העלין ואמרי תו במסכת שביעית בפוק בנות שווז (וולכון א) תני רבן שמעון בן גמליאל אומר מהוצאת העלין עד הפגים נ' יום מן הפגים ועד השיתיז הנובלות נ' יום ומז , : השיתיו ועד התאנים נ' יום

רבינו חננאל

נימא כתנאי ראה פת וכו'. ראה אפי' פת או יין אומר מה נאה פת זו או יין זה, ברוך האל המלך שבראה צא. דכר׳ מאיר פסק בהא יגבי ר׳ יוסי. גופא אמר רב וגביז יוסי. גופא אמר רב כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה ור' יוחנן אמר כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה אמר אביי כותיה דרב מסתברא וטפי עדיף, ולא עוד אלא

שכפר עדיף, רא עוד אים להזכר מלכות, וקיימא לן פוק חזי מה עמא דבר. **כתני': ועל הגובאי אומר שהכל נהיה בדברו.** פי׳ ארבה תקרא שמו גובאי מלך, על שום דגאבו דינה כמריה. ד' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו. כגון הנובלות וגובאי וכיוצא בהן, אין מברכין עליהן. אסיקנא נובלות דמתני׳ הכא דאינן סתמא דברי הכל בושלי כומרא נינהו ואינן פגין שאין נכשרין לאכולי כלל. וכומרין אותו בעפר להתבשל ועיקרו מלשון מכמורת. ושנינו במעשרות פ״ד הכובש השולק והמולח בשדה המוכמר באדמה. ובתלמוד איזהו נשך והוא מחוסר מכמר עיולי לבי רפא. וכיון שאינו פרי גמור, האוכלן מברך עליהן שהכל. ותמרי דשאדי להו זיקא דברי הכל בורא פרי העץ, דפירא מעליא הוא. י<mark>ין שהקרים.</mark> פיר[,] שאין בו לא טעם יין ולא טעם חומץ. על המלח ועל הזמית וכו' שהכל. פירוש זמית מרק. ועל כמהין ופטריות אומר שהכל וכו'. ותריצנה על דבר שאינו מן הארץ

חוץ מן הפח ומן היין. כדאמרינן לקמן (דף מב.) שגורם ברכות כר׳ יוחנן וכ״ש לגבי רב הונא שהיה תלמידו של רב: הרבה לעצמו בקדוש ובהבדלה ובברכת חתנים: ידי ברכה ראשונה. ברכת הזן: פרשת סוטה. כשהכהן משביעה: וידוי מעשר. כר' יוסי הא רב הונא מודה בשאר דברים חוץ מפת בערתי הקדש מן הבית (דברים כו): **מלברכך.** ברוך אשר קדשנו במצותיו ולונו להפריש תרומה מתני' כנובלום. אבל היכא דכי שקלת ליה לפירי ליתיה לגווזא דהדר מפיק לא מברכינן עליה בורא ומעשר:

גובאי. חגבים : 'מז' מפרש טהורים: מין קללה. חומך ונובלות וגובאי על ידי קללה הן באין: גבו' שהקרים. בוטי"ר בלע"ו: מירבה רבו מהרעה. מלחלוחית הארץ הם גדלים על העצים ועל הכלים: בושלי כמרא. כמו שרופי חמה שבשלם ושרפם החום ויבשו ותמרים הם. כמרא חום כמו מכמר בשרא (פסחים דף נח.): ממרי דויקה. שהרוח משירן: אשארא. אחומן וגובאי פליג ר׳ יהודה: פרי העץ בעי ברוכי. שהרי לא נשתנו לקלקול: הקלים שבדמחי. פירות שהקלו חכמים בדמאי שלהן שהלוקחן מעם הארץ אין לריך לעשרן. אלו הן: השיתין כו'. שאינן חשובים ואין ע"ה חש עליהם מלעשרן: <mark>טולשי</mark>. קולמש"י: שילהי גופני. ענבים סתווניות: הה ודהן. אם ידוע שלא הופרש מהן מעשר: שעשחן גורן. העני או מי שלקטן העמיד מהן ערימת כרי: הלקט והשכחה והפחה. אע"פ שפטורים מן המעשר לקטן עני ועשאן גורן הוקבעו למעשר מדרבנן ° דמאן דחזי סבר שתבואת קרקעו היא:

תורה אור השלם 1. וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יִיָ אֱלֹהֶיךְ בערתי הקדש עברתי בערתי הקדש מוליתום וְלָאַלְמִנָּה בְּכָּל מִיצְוְתְּךְּ אָשֶׁר צִּיִּיתְנָה לְּכָּר מִיצְוְתְּךְּ מִמְצְוֹתָיךְ צִיִּיתְנָה בִּיִּתְנִה בִּיִּתְנִה בִּיִּתְנִה בִּיִּתְנִה בִּיִּתְנִה בִּיִּתְנִה בִּיִּתְנִה בּיִּתְנִה בְּיִּתְנִיךְ וְלֹא שְׁבָּחְתִּי:

הגהות הב״ח

חנה א"ר יוחנן מין תאנים. נ"ב פי' תאנים מדבריות: (ג) שם תאיני חוורתא. נ"ב שנים ומתגדלים ביערים: תאנה המורכבת בערמון תאנה המורכבת בערמון ופירוש פרחה עיין לעיל דף ל"ו ע"א: (ה) תום' ד"ה "א: (ה) תום' ד"ה וכו' דלא כתיב ומלכותך עליו דאטו:

גליון הש"ם

גמ' כל ברכה שאיו בה ב. כי ברכה שאין בה הוכרת השם. עי' לקמן דף נ"ד ע"ב מוס' ד"ה פטלימון: רש"י ד"ה הלקש וכו' ועשאן גורן. ע' ננ"ה קף נ"ד ע"ל בפירש"י ד"ה

הגהות הגר"א

[א] גמ' מין חאנים. נ״ל לאן גם נוץ נחונט. ניית מאיני מוורמא: [ב] שם מאיני. צייל מין מאיני: [ג] שם דובלי. צייל מאני דולבא:

לעזי רש"י

בוטי"ר. להעשות צמיג (יין). קולמש"י [קורמי"ש]. פירות

מוסף רש"י

פרשת סוטה. כשמשניעיו פו שהו סוסה. במתפנינין מותה ישביעוה בלשון שהיא שומעת (שבועות ליט.) מה שהכהן אומר לה, ולא אתריען לריך לאומרה בלשון הקדש כדרך שנכתב (פומה לב.), וידוי מעשר. בשנה כל מעשרותיו ומבערן מביתו ואין יכול עוד להשהותם ווני לווניות

מעליהו לירושלים עכשיו אם בשלבוא לה מעשר ראשון, לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני, ואומרה בעלה, ותמודה בעתתי הקדש זה מעשר שני, וגם נתחיו ללוי זה מעשר ראשון, לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני, ואומרו בכל לשון, ולא אמריון בלשון זה הקדש החדשה שם. שעבר צורתו. שהמתין, שקוריון טורניייר, אומר שהבל, ולמעוטי אחל ללו יבכך הפל לח בכל המוליא דהל ללו לח בבן בורא מיד הביח שם: חי שתיו, אסרו אף בכמדיין ופטריות. ללו יבכך בורא מיד מועות (רשבים ביב צה). ועל הזמית. שלמיריא (יעייל לו. ובביח שם: חי שתיו, אסרו אף בכמדיין ופטריות. דממיון ופטריות גדולי קרקע עינהו (נדרים נה). בושלי במרא. הם מאנים המקולקלות (יששיה בה א) שמבשלו בכומת, לאחר לקיימן לוכן ומתחמתות ומתבשלות (שם לד ה). השירון. מיני מאנים לעות (עורובין יות). שעשאן, סעני, גורך, שכינם הרבה כאחד ועשה מהן כרי, הוקבעו למעשר. מדרבנן דמאן דחזי סכור שגדל בשדהו (מומה מב).

(א) גם' והעחרדין. נ"ב באלפס פ' חביח פרש"י שפירלינ"ג בלשון אשכט: (ב) שם שיתיו אמר רבה ב"ב (ד) שם דובלי נ״ד מירום

הפת ומן היין ורבי יוחנן אמר "אפי' פת ויין נימא כתנאי 6ראה פת ואמר כמה נאה פת זו ברוך המקום שבראה יצא ראה תאנה ואמר כמה נאה תאנה זו ברוך המקום שבראה יצא דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר יכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות לא יצא ידי חובתו נימא רב הונא דאמר כר' יוםי ור' יוחגן דאמר כר' מאיר אמר לך רב הונא אנא דאמרי אפי' לר' מאיר עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא היכא דקא מדכר שמיה דפת אבל היכא דלא קא מדכר שמיה דפת אפילו ר' מאיר מודה ור' יוחנן אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבי יוםי עד כאן לא קאמר ר' יוםי התם אלא משום דקאמר ברכה דלא תקינו רבגן אבל אמר שהכל נהיה בדברו דתקינו רבנן אפילו ר' יוםי מודה בנימין רעיא כרך ריפתא יואמר בריך מָריה דהאי פיתא אמר רב יצא והאמר רב כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה דאמר בריך רחמנא מריה דהאי פיתא והא בעינן שלש ברכות מאי ייצא דקאמר רב נמי יצא ידי ברכה ראשונה מאי

קמשמע לן אע"ג דאמרה בלשון חול תנינא יואלו נאמרים בכל לשון יפרשת סומה יוידוי מעשר יוֹקריאת שַמַע יוֹתפּלה יוִברכת המזון אצטריך סד"א הני מיַלי דאמרה בלשון חול כי היכי דתקינו רבנן בלשון קדש אבל לא אמרה בלשון חול כי היכי דתקינו רבגן בלשון קדש אימא 'לא 'קמ"ל: גופא פאמר רב ∘כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה יורני אמר כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה אמר אביי כוותיה דרב מסתברא 🌣 דתניא ַ לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי לא עברתי מלברכך ולא שכחתי מלהזכיר שמך עליו ואילו מלכות לא קתני יור' יוחנן תני ולא שכחתי מלהזכיר שמך ומלכותך עליו: מתני' יועל דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו לְעַל החומץ יועל הָנובלות ועל בו על דבו שאין גדולו כן האוץ אומו שהכל נהיה בו בון יעל החומץ יועל הנובאות ועל הגובאי אומר שהל נהיה בדברו ∞ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו היו לפניו מינין הרבה ר' יהודה אומר אם יש ביניהן מין שבעה עליו הוא מברך וחכ"א מברך על איזה מהן שירצה: גבו' תגו רבנן יעל דבר שאין גדולו מן הארץ כגון בשר בהמות חיות ועופות ודגים אומר שהכל גהיה בדברו על החלב ועל הביצים ועל הגבינה אומר שהכל ∞על הפת שעפשה ועל היין שהקרים ועל התבשיל שעבר צורתו אומר שהכל יעל המלח ועל הזמית ועל כמהין ופטריות אומר שהכל למימרא דכמהין ופטריות לאו גדולי קרקע נינהו יוהתניא יהנודר מפירות הארץ אסור בפירות הארץ ופטריות ואם אמר כל גדולי קרקע עלי אסור אף בכמהין ופטריות אמר אביי מירבא רבו מארעא מינקי לא ינקי מארעא והא על דבר שאין גדולו מן הארץ קתני תני על דבר שאין יונק מן הארץ: ועל הנובלות: מאי נובלות ר' זירא ור' אילעא חד אמר יבושלי כמרא וחד אמר תמרי דזיקא תנן ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו בשלמא למ"ד בושלי כמרא היינו דקרי ליה מין קללה אלא למאן ראמר תמרי דזיקא מאי מין קללה אשארא איכא דאמרי בשלמא למאן דאמר בושלי כמרא היינו דמברכינן עלייהו שהכל אלא למ"ד תמרי דזיקא שהכל בורא פרי העץ מבעי ליה לברוכי אלא בנובלות סתמא כ"ע לא פליגי דבושלי כמרא נינהו כי פליגי בנובלות תמרה ידתנן יהקלין שבדמאי השיתין והרימין והעוזרדין 🕪 בנות שוח ובנות שקמה וגופנין ונצפה ונובלות תמרה שיתין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מין תאנים 🔊 רימין כנדי העוזרדין מולשי ∞בנות שוח אמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן תאיני וּם חיורתא ∞ בנות שקמה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דובלי 🗵 🕫 גופנין שילהי גופני נצפה פרחה נובלות תמרה ר' אילעא ור' זירא חד אמר בושלי כמרא וחד אמר תמרי דזיקא בשלמא למ"ד בושלי כמרא היינו דקתני הקלין שבדמאי ספיקן הוא דפטור הא ודאן חייב אלא למאן דאמר תמרי דזיקא ודאן חייב הפקרא נינהו הכא במאי עסקינן שעשאן גוורן ∘דא״ר יצחק א״ר יוחנן משום ר' אליעזר בן יעקב בהלקט והשכחה והפאה שעשאן גורן הוקבעו למעשר איכא דאמרי

יהמרה דברור, וכמהין ופטריות אניין, ועל במהין ופטריות אומו שהבר. כל רבי שאים בין הוא אלא מארירא ינקי. וכן יין שהקרים ופת שעיפשה זכל נהיה בדברו, וכמהין ופטריות אע"ג דמארעא קארבו לא ינקי מארעא אלא מארירא ינקי. וכן יין שהקרים ופת שעיפשה בשיל שעברה צורתו ואפ" הן מחמשת המינים, ודגים וחלב וגבינה וחמץ ונובלות ומלח וומית שהכל על כולן, ידושלמי. החמיק יינו בא גובאי ראה נובלות אומר ברוך דיין האמת, בא לאכלן אומר שהכל נהיה בדברו. מתנ": היו לפניו מינים הרבה וכו' עליו הוא מברך. פיר' ופטר את השאר. וחכמים אומרים מברך על אי זה מהן שירצה.